

Π. Ήφαιστος, πολιτική θεωρία του διεθνούς συστήματος versus πολιτική θεολογία

Παναγιώτης Ήφαιστος
Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών
Πανεπιστήμιο Πειραιώς
ifestosedu@gmail.com

Εξαρχής προσδιορίζεται ως κύριο πρόβλημα της σύγχρονης πολιτικής θεωρίας η μεγάλη διαφορά μεταξύ της γνωσιολογικής και της οντολογικής θεμελίωσης του Πολιτικού γεγονότος. Η ισχύς, ο διανεμητικός ρόλος της ισχύος, ο ρόλος της εξουσίας και ο βαθμός θέσπισης της ισχύος είναι, καθ' όλη την διάρκεια της γνωστής ιστορικής διαδρομής των ανθρώπων, εγγενές χαρακτηριστικό των πολιτικά οργανωμένων ομάδων. Στο επίπεδο των πολιτικά οργανωμένων κοινωνικών οντοτήτων οι βαθμίδες θέσπισης της ισχύος με τον προσδιορισμό κριτηρίων πολιτικής ηθικής προσδιορίζουν λίγο πολύ και τις βαθμίδες δημοκρατικής συγκρότησης. Κύριο ζήτημα είναι η φορά κίνησης προς την πολιτική ελευθερία ή το αντίστροφο ή κάτι ενδιάμεσο. Αναμφίβολα, σταθερή τυπολογία για όλους δεν μπορεί να υπάρξει, καθότι κάθε κοινωνική οντότητα στον τόπο και στον χρόνο διαθέτει διακριτή πολιτικοανθρωπολογική ετερότητα όπως αυτή διαμορφώνεται και αναδιαμορφώνεται αενάως σύμφωνα με τις ιστορικές της προϋποθέσεις. Κατά πρώτον, λοιπόν, η ανθρωπολογική εξομοίωση και η πολιτική εξίσωση του πλανήτη ή των περιφερειών ποτέ δεν ήταν και ποτέ δεν θα είναι εφικτή. Κατά δεύτερον, τα ιδεολογικά δόγματα των Νέων Χρόνων και ιδιαίτερα της ύστερης φάσης τα οποία κηρύττουν κάτι τέτοιο είναι, στην καλύτερη περίπτωση, πολιτική θεολογία. Προτείνουν, βασικά, κατασκευή ανθρωπολογίας βάση δόγματος. Καταμαρτυρούμενα και ανεξαρτήτως αν πρόκειται για θρησκευτική πολιτική θεολογία ή «ορθολογιστική» πολιτική θεολογία (του ενός ή άλλου δογματικού ορθολογισμού και των αναρίθμητων ενδιάμεσων εκδοχών και αποχρώσεων ανάλογα με τον φορέα) απολήγουν στην εξόντωση όσων δεν συμμορφώνονται με το δόγμα. Η πολιτική θεολογία με αυτή την διττή έννοια είναι οι δύο μορφικά πανομοιότυπες όψεις του ίδιου νομίσματος των ιδεολογικών θέσεων για κατασκευή πολιτικής ανθρωπολογίας. Το ζήτημα αυτό, βέβαια, είναι βαθύτατων προεκτάσεων και με πολλές συμπλεκόμενες πλευρές. Κύριο ζήτημα τους νέους χρόνους, πάντως, είναι η μετατροπή του «διεθνούς» (κρατοκεντρικό) σε παγκόσμιο (κάποιου είδους εξομοιωμένη ανθρωπολογία που θα «ενώνει» τον πλανήτη). Τουτέστιν, ενώ μετά την κλασική εποχή και μέχρι και τους μοντέρνους χρόνους είχαμε αυτοκρατορίες/κοσμοσυστήματα όπου λίγο πολύ και ανάλογα με τις βαθμίδες δεσποτείας οι κοινωνίες αυτό-συγκροτούνταν και αυτό-θεσπίζονταν ανθρωπολογικά σύμφωνα με τις ιστορικές τους οντολογικές προϋποθέσεις, τους νέους χρόνους υπήρξε διολίσθηση σε μια μονοσήμαντη αντίληψη ιδεολογικής-υλιστικής συγκρότησης της πολιτικής ανθρωπολογίας. Η «διολίσθηση» συνίσταται στο εξής: Στάσεις και θέσεις αντί-Θεοκρατικές, αντί-Εκκλησιαστικές, αντί-θρησκευτικές, αντί-πνευματικές και τελικά αμιγώς υλιστικές. Εκτοπισμός του πνεύματος (όχι μόνο της θρησκείας) από την δημόσια σφαίρα και υλιστική συγκρότηση του κράτους, και, λογικότατα και του πλανήτη: Αν μπορούμε να έχουμε υλιστικό πολιτικό γεγονός στο κράτος γιατί όχι και πλανητικά; Σε αυτό βασικά συνίστανται όλες οι μορφικά πανομοιότυπες μοντερνιστικές (προγραμματικά υλιστικές) ιδεολογίες. Ερήμην των δογμάτων και των διοικητικών εποικοδομημάτων («Επιφάσεων») που κτίζονται (πχ ΕΣΣΔ, ΕΕ αλλά και διοικητικά εποικοδομήματα κρατών) η κάθε κοινωνία όταν μπορούσε, όσο μπορούσε και όπως μπορούσε συγκροτούνταν με «παραδοσιακό τρόπο». Πολιτικές παραδόσεις, πολιτισμοί, γλώσσες, μεταφυσική πίστη και τα λοιπά. Ο Ψυχρός Πόλεμος ήταν ιστορικό διάλειμμα μεταμφίεσης των εκατέρωθεν ηγεμονικών αξιώσεων ισχύος με διεθνιστικά δόγματα. Η Μετά-Αποικιακή εποχή βασικά άρχισε το 1990. Ορμητικά εισρέουν οι πολιτικές παραδόσεις γιγαντιαίων ιστορικών εθνών καθιστώντας

την προαναφερθείσα διττή πολιτική θεολογία παντελώς παρωχημένη και πολιτικά αδιάφορη. [Ένα ζήτημα άλλης τάξης είναι ότι οι μεταμοντέρνες δομές επενεργούν αμφίπλευρα]. Όπως και να έχει, οι κοινωνίες διαθέτουν οντολογικές υποστάσεις ποικίλων βαθμίδων. Η πολιτική θεωρία και ιδιαίτερα του διεθνούς συστήματος δεν είναι πολιτική θεολογία μόνο εάν είναι παντελώς ιδεολογικά στερημένη και εάν διαθέτει οντολογική αναφορά. Η μεγάλη πρόκληση συνίσταται στην κατανόηση του γεγονότος πως λόγω ύπαρξης πολλών κοινωνικών οντοτήτων η πολιτική ηθική στην διεθνή πολιτική είναι μηδενική.

Βιβλιογραφία

ΗΘΙΚΗ και ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ, <http://wp.me/p3OIPy-1bHj>.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΟΝΔΥΛΕΙΑ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ ΠΑΛΗΣ ΠΟΥ ΠΑΓΙΔΕΥΣΕ ΤΗ ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΟΔΗΓΗΣΕ ΣΤΟΝ ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟ <http://wp.me/p3OIPy-ZB>

ΤΑ ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΑ ΣΟΔΟΜΑ ΚΑΙ ΓΟΜΟΡΡΑ, Η «[ΚΟΣΜΟΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ](#)» και συνθήκες που την κατεδαφίζουν. <http://wp.me/p3OIPy-1bQ>